

Vliegen in het golfrestaurant

Maar... waar komen ze uiteindelijk vandaan?

Deze lente zaten wij in een golfrestaurant aan de koffie. Het was nog rustig wat mensen betrof, maar niet wat vliegen betrof. Er vlogen opvallend veel rond van de soort die naar de Nederlandse naam 'gewone kamervlieg' luistert. De wetenschappelijke naam is *Musca domestica*, letterlijk vertaald 'huisvlieg'.

Auteur: Henk Vlug, Insect Consultancy

Ik heb de uitbater van het restaurant er niet op aangesproken; het verhaal zou te lang worden. Niet alleen het bezoekende golfpubliek heeft met dit probleem te maken, maar ook de greenkeeper die immers verantwoordelijk is voor alles wat leeft en groeit op het terrein van de golfbaan. Vooral voor hem iets over de achtergrond van dit fenomeen en aanverwante zaken.

De gewone kamervlieg

De gewone kamervlieg is een liefhebber van luchtjes die afkomstig zijn van vers organisch materiaal. Dat kan poep zijn, maar ook keukenluchtjes zijn bijzonder aantrekkelijk. Veel golfbanen liggen in een landelijk gebied. In Nederland wordt het landelijk gebied vooral gekenmerkt door de grote oppervlakten mais die hier verbouwd worden. In het voorjaar wordt het maisland geploegd en bemest. Vroeger gebeurde dat met een oppervlakkige toepassing, maar sinds een aantal jaren is dit verboden en wordt de min of meer vloeibare mest geïnjecteerd in de grond. In het voorjaar wordt op grasland 25 m³ mest per ha geïnjecteerd. Gemiddeld bevat een kubieke meter mest duizend larven en/of

poppen van vliegen. Die komen samen met de drijfmest mee naar het land. Ongetwijfeld zal een aantal deze procedure niet overleven. Eenmaal in de bodem aangeland is het voor de larven van belang dat die mest enigszins vloeibaar blijft, dus vocht in de bodem is hiervoor noodzakelijk. Bij een temperatuur van 20 graden Celsius ontwikkelt een vlieg zich van ei tot vlieg in ongeveer tien dagen. In de nog koude bodem gaat dat wat minder snel, zodat niet alle larven van de 25.000 stadia tegelijk gaan vliegen. De poppen in dit materiaal komen uit na een aantal warme dagen. Dit kan een zeer massale gebeurtenis zijn. Een deel van deze vliegen redt het niet omdat ze niet volmaakt uit de pop kunnen komen, of ze hebben een ander gebrek, zoals het niet kunnen oppompen van hun vleugels. Een groot deel zal echter gaan rondvliegen en zo in een geurspoor belanden dat aantrekkelijk voor ze is. Ze volgen het geurspoor; in veel gevallen zijn dit kookluchtjes van naburige huizen of horecagelegenheden.

Binnenshuis

Vliegen zijn cultuurvolgers. Ze horen bij de mens, al sinds lange tijd, omdat ze gebonden zijn aan

Pollenia rudis, de klustervlieg, vormt in het najaar grote zwermen.

binnenomstandigheden, mest en voedselresten. Ze willen dus een dak boven hun hoofd. Voordat de mens op aarde was, leefde de gewone kamervlieg in holen in rotswanden, waar hij voedsel

Fannia canicularis, de net iets kleinere kamervlieg.

Stomoxys calcitrans is een vlieg met stekende monddelen.

vond van holbewoners zoals vleermuizen en dieren die hier schuilden. Daarna kwam de mens als holbewoner; later ging hij in onze huidige kunstmatige hollen wonen. Van oorsprong kwamen deze vliegen alleen voor in gebieden waar het juiste onderdak te vinden was. Door het zwerven van de mens en zijn woningbouw zijn ze verspreid door de hele wereld. Het is dan ook

geen wonder dat vliegen zich graag binnenshuis ophouden, aangelokt door luchtjes.

Andere vliegsoorten

Er zijn nog enkele andere soorten vliegen die zich graag binnenshuis ophouden. De kleine kamervlieg (*Fannia canicularis*), die voor een leek op de gewone kamervlieg lijkt maar kleiner is, ontwik-

kelt zich vooral in vloeibare mest. Hij gedraagt zich anders dan de gewone kamervlieg. Ze zitten bij voorkeur vooral langs randjes van objecten, waar ze druppeltjes uitscheiding achter kunnen laten. Deze zijn op een lichte achtergrond te herkennen als donkere stipjes, de zogenaamde vliegenpoepjes. In het najaar beginnen de vliegen te steken. Natuurlijk zijn dit niet de gewone en kleine kamervliegen. Zij hebben likkend-zuigende monddelen. Het gaat hierbij om een vlieg met stekende monddelen: *Stomoxys calcitrans*. Deze vlieg ontwikkelt zich bij voorkeur in strorijke mest zoals paardenmest. In het najaar komen ze graag de huizen binnen. Voor een bloedmaal steken ze op plaatsen die voor hen gemakkelijk doordringbaar zijn met oppervlakkig lopende aderen. In de praktijk blijken dit vooral de enkels te zijn. De rest van het lichaam wordt op die plaatsen beschermd door kleding, maar sokken zijn voor de stekende monddelen geen belemmering. De steek kan pijnlijk zijn en bij een gevoelige huid zwellingen veroorzaken. Een andere vlieg die massaal de huizen binnenkomt, is de klustervlieg (*Pollenia rudis*). Deze soort leeft parasitisch in regenwormen. In het najaar vormen ze grote zwermen die op zoek gaan naar geschikte overwinteringsplaatsen. Vaak zijn dit huizen of gebouwen. Op zolders kun je ze als grote plakaten trage vliegen aantreffen. Ze doen geen kwaad en blijven rustig wachten tot het voorjaar, om dan weer naar buiten te vliegen. Een propere huisvrouw zal ze echter niet waarderen.

Henk Vlug

Stuur of twitter dit artikel door!

Scan of ga naar:

www.greenkeeper.nl/artikel.asp?id=9-4599